

Milenyum Çağının Unutulan Gerçeği;
ŞAHSİYET VE DEĞERLER EĞİTİMİ

Prof. Dr. Süleyman YILMAZ

...Geleceđin Fikirleri...

Milenyum Çağının Unutulan Gerçeği;
ŞAHSİYET VE DEĞERLER EĞİTİMİ

Yazar: Prof. Dr. Süleyman YILMAZ

ISBN: 978-605-7523-92-1

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Redaksiyon: Doç. Dr. Sezgin DEMİR

Grafik Tasarım & Mizanpaj: Sadık HANGÜL

Kapak Tasarımı: İhsan S. YILMAZ

- 1. Baskı:** Ankara-Ağustos, 2016/128 Sayfa / 16x24
- 2. Baskı:** Ankara-Temmuz, 2017/160 Sayfa / 16x24
- 3. Baskı:** Ankara-Eylül, 2021/172 Sayfa / 16x24
- 4. Baskı:** Ankara-Aralık, 2021/178 Sayfa / 16x24

Baskı: Ayrıntı Basım Yayım ve Matbaacılık Hizmetleri San. Tic. A.Ş.
Saray Mahallesi 126. Cadde No: 20/A Kahramankazan/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 49599

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteki yayincilik@gmail.com

Milenyum Çağının Unutulan Gerçeği; ŞAHSİYET VE DEĞERLER EĞİTİMİ

Prof. Dr. Süleyman YILMAZ

Yeni Baskıya Dair

Eylül 2016'da yayınlanan ilk baskının akabinde Şahsiyet ve Değerler Eğitimi üzerindeki mesaimizi yoğunlaştırmamız nedeniyle farklı illerden, çeşitli kurum ve kuruluşlarda meslek mensuplarına yönelik otuzun üzerinde yüzyüze ve online konferans, seminer ve söyleşi için davetler aldık. Metanın manaya galebe çaldığı ve üstün geldiği bir dönemde, üzeri küllenmiş ve yeniden gündemimize güncellenmesi gereken milli, manevi ve kültürel anlamdaki değerlerimizi ilgili muhataplarıyla paylaşmak doğrusu büyük keyif verdi.

Okuma kültürünün henüz tam oturmadığı ülkemizde geri bildirimleri konferans salonlarındaki genç katılımcılarda aramak adına onlara yıllık kaç kitap okuduğunu sorduğumuzda salondaki sonuçlar beklediğimiz gibi değildi. Teknolojiyle doğan yeni nesil için teknolojinin nimetten bağımlılığa dönüşmesini gözlemlemek adına "No-Mo-Fobi" kavramını duyup duymadıklarını sorduğumuzda çok malumatları olmadığını fark ettik. Yeri gelmişken açıklayalım; No-Mo-Fobi, İngilizce açılımı "No mobile phobia" olan "mobilsiz kalma fobisi veya telefonsuz asla!" anlamındadır. Teknoloji bağımlılığı artık korkuya dönüşmüş ve kronik bir hal almaya başlamıştır.

Dinleyicilerimizle yapılan paylaşımlarda "akademik başarılar mı, yoksa insani ve ahlaki başarılar mı?" diye bir takas mantığının olamayacağını iki önemli unsurun biri birine tercih edilemeyeceğini, hem akademik başarı, hem de insani ve ahlaki başarının bir arada olması gerektiğini zihinlere kodlamaya çalışıyoruz. Değişen dünya düzeni, gelişen teknoloji ve getirilen yeniliklerle birlikte, medeniyet mirasımız olan kültürel değerlerimiz arada kaynayıp gitmemelidir. Kadim bir millet olmanın bilinciyle bizi biz yapan değerlerimiz yeni kuşaklarda revaç bulmalı ki, şahsiyetli nesiller yetiştirmekten emin olalım. Bu hususta, biz eğitimcilere, ailenin amil unsuru ebeveynlere ve sosyal dokunun tüm katmanlarıyla muhatap olan din görevlilerine mesuliyet ve misyon anlayışında büyük ödevler düşmektedir.

Dileğimiz odur ki, şahsiyetli ve değerlerine sadık bir gençlik için Milli Eğitim Bakanlığının, getireceği yeni eğitim programında tavsiye kararından öte

müfredata yansıyan bir karar çıkarmasıdır. Bugün TIMMS ve PISA sonuçlarıyla akademik başarıda at başı giden ülkelerin, duygusal boşluktan kaynaklı intihar, uyuşturucu kullanımı gasp ve cinsel taciz gibi toplumsal travmaya yol açan hususlarda dünya ortalamasının oldukça üzerinde olması; şahsiyet ve değerler eğitiminde aynı başarıyı gösteremediğinin bir nişanesi, işaretidir. Eğitimin nihai çıktısı olan gerek akademik başarıda, gerekse insani ve ahlaki başarıda ön şart çocuklarımızı iyi tanımak ve ilgi alanlarını tanımlamak, kabiliyetlerini, eğilimleri iyi belirlemektir. Bu özellikler çerçevesinde hayata hazırlanan ve sevdiği mesleğe yöneltilen gençler, mutlu ve ruhen sağlıklı nesillerin habercisi olacaktır. Doğal materyallerden yapılan oyuncaklar ve doğal oyunlardan uzaklaşan çocuklarımız, yeni teknolojilerin esaretinde ve bağımlılığında kendilerini sosyal hayattan soyutlamaktadırlar. Z kuşağının tipik karakteristiklerini taşıyan yeni nesil birdirbir oynamasını bilmeden teknolojinin en son versiyonunu ustalıklı kullanabilmekte, bunu başarırken de kendisini sanal dünyanın boşluğuna salıvermektedir. Enerjilerinin kanalize edildiği, bilgilerinin saygı gördüğü ortamlar sağlanan çocuklar, kararlı ve kendilerini daha rahat ifade ederek, sosyal hayatta yerini başarılı bir şekilde alabilmektedir.

Çocuğun ilk ve en etkili öğretmeni annesi olmak üzere, ebeveyn, okul ve çevre ortamında sunulabilecek pozitif motivasyon ve olumlu rol modeller ile yeni yüzyılın icatlar çıkarabilecek mucitlerini yetiştirebilme şansına kapıları aralamış oluruz. Her bir çocuk ayrı bir dünya ve ayrı bir kabiliyeti temsil eden, gizli bir hazinedir. Onların hünerlerini sergilemesi için tribünden seyretmek yerine, saha da aktif oyuncu olması gerekir ki, tasarımlar yapabilmesi ve bir şeyler üretebilmesi mümkün olsun. Onları bastırıp, sansürlemek ikbalde gelebileceği daha iyi yerlerden mahrum bırakabilir. Hayatın provası olmadığından onlara bu şans zamanında verilmelidir. Ebeveyne düşen gerekli ortamları ve imkânları sağlayıp, gidişatı kontrollü takibidir.

Bugün toplumsal ve kültürel değerlerin yaygınlaştırılması sadece ülkemizin konusu değildir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) ve Birleşmiş Milletler (BM) de bu konuda ciddi projeler yürüterek, insanlığın ortak dünya değerlerini oluşturma gayretine girmişlerdir. Köklü bir kültür ve medeniyetin mirasına sahip olan bizler, şahsiyet ve değerler eğitimini es geçemeyiz. Unutulmamalı ki, kâinat ve madde boşluk kabul etmiyor; eğer ebeveynler, eğitimciler ve mevcut eğitim sistemi gençlerimizin dimağlarda boşluk bırakırsa, bu boşluğu pek tabiidir ki menfi unsurlar dolduracaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle “*Şahsiyet ve Değerler Eğitimi*” kitabımızın yeni baskısıyla Milli Eğitim Camiasındaki eğitimcilere, eğitimden adaylarına, din görevlilerimize, gençliğimize faydalı olmasını diliyorum. Bu vesileyle; kitabımıza katkı veren, yaygınlaşmasına destek veren tüm şahsiyetlere ilgilerinden dolayı teşekkürlerimi sunuyorum.

Prof. Dr. Süleyman YILMAZ
Eylül 2021, Aksaray

Kitaba Dair

Bir eğitim sisteminin öncelikle kendi köklerinden beslenmesi, kendi değerlerine güvenmesi ve bir medeniyet iddiası ortaya koyması gerekmektedir. Tarihte söz sahibi olmuş, bunu genetik kodlarında taşıyan üç beş milletten birisi de Türk milletidir. Türk Eğitim sisteminin Türk milletinin temel değerlerini yansıtması, yaşatması geliştirerek gelecek kuşaklara aktarması beklenir.

Çeşme Deniz Savaşı'ndan sonra Türkler kendi değerlerinden şüphe eder hale gelmişler ve Batıyı üstün görmeye başlamışlardır. Ancak üstünlük kaynağının bilim ve araştırma olduğu gözden kaçmış körü körüne batı taklit edilmiştir. Zaman zaman taklit özneleri değişmiş, Araplar, Ruslar, Çinliler ve hatta Enver Hoca ve Arnavutluk bile bazılarının gözünde kurtuluş reçetemiz olarak kabul görebilmiştir. Başkalarını yok saymadan kendi köklerimiz üzerinde bilime dayalı bir eğitim yaklaşımımız hemen hiç olmamıştır. Çeviri kitapların baş tacı edildiği (Batı, Arap) kültürel bir atmosfer hepimizi kendimizden şüphe eder, güvensiz bir duruma düşürmüştür.

Eğitimde bilimsellik olarak pozitivism baş tacı yapılmış çocuklarımız kendi değerlerinin farkına varamamışlar, bu değerler okulda terbiye unsuru olarak karşılık görmemiş, okul toplumdan uzaklaşmış birtakım bilgilerin rastgele aktarıldığı bir mekân olmuştur. Okulu bir ekol yapacak O'nun üzerinde yükseldiği temel değerler ve anlayıştır. Prof. Dr. Süleyman Yılmaz hocam eğitimizde temel olması gereken değerlerimizi kitaplaştırarak bu alanda önemli bir öncülük etmektedir, bu ve benzer yayınların çoğalması eğitim sistemimize bir ruh ve terbiye anlayışı katacaktır. Eserin eğitim camiamıza hayırlı olmasını temenni ederim.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR
Ağustos 2016, Ankara

Birinci Baskıya Dair

Mensubu olmaktan gurur duyduğum Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nin bahçesinde mesayi arkadaşlarımızla bir gün sohbet ederken, Vize Yayıncılıktan, *"Hocam biz sizi yakinen tanıyor ve takip ediyoruz, uğradığımız her fırsatta fakültenizde gerçekleşen güzel çalışmalarınıza şahit oluyoruz, bizim için tecrübelerinizi öğretmenlerle ve eğitmen adaylarıyla paylaşabileceğiniz bir kitap yazmanızı bekliyoruz"* denilmişti. O gün ayaküstü olabilir diye bir cevap vermiştim. Ülkemizde özellikle Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki okullarda okuyan öğrenciler ve yükseköğretim bünyesindeki eğitim fakültelerinde okuyan öğretmen adayları için insani yönü içeren, toplumda şahsiyetli ve nitelikli bir birey olmak için ihtiyaç duyulan değerlerimizi konu alan bir şeyler ortaya koymanın daha acil ve elzem olduğu kanaatine vardım. Böylece, şu an elinizde bulunan bu proje şekillenmiş oldu.

Kitapta teknolojiyi ayrıntılarına kadar yakalamış, bunun yanı sıra diyalogların soğuk duvarları arasında paslanmaya meyletmiş toplumsal ilişkilerin yaşandığı milenyum çağının unutulmaya yüz tutan bir gerçeği olan şahsiyet ve değerler eğitimi; öğrenme süreçleri, akademik başarı, fizyolojik gelişme, değerlerimiz, görgü kuralları, motivasyon ve bizi biz yapan meziyetlerimiz hakkında günümüzden geçmişe, yerelden genele pek çok betimleme, şiir, öykü, özlü sözler ve veciz ifadeler derlenerek örnekleriyle verilmeye çalışıldı. Entelektüel biçimde hazırlanan kitapta her kesim tarafından rahatça anlaşılabilen bir dil kullanıldı. Algıda kavram kargaşası oluşturabilecek bir literatür yerine sade, akıcı, birbirini tamamlayan benzer anlamdaki kavramlar, kelimeler peş peşe verilerek; hem pekiştirici bir tenasüp sanatı işlendi hem de Türkçeyi iyi kullanmanın da bir kimlik göstergesi olduğu gerçeğinin yansıtılmaya çalışıldığı bir yazım dili benimsendi. Çünkü herkesçe malumdur ki; yeni kuşaklar ile eski kuşaklar arasındaki en önemli iletişim köprüsü olan dil unsuru sağlam kalmalı ki, medeniyetimizin esasları olan geleneklerimiz, göreneklerimiz, değerlerimiz, ilkelerimiz, törelerimiz nesilden nesile aktarılırken arada zinciri oluşturan bağlar kopmasın, kaybolmasın.

Bir dil bilimci, bu sahada iddialı bir isim olmamakla beraber dünya edebiyatında 17. yüzyılda yaşamış Fransız oyun yazarı, oyuncu Jean-Baptiste Poquelin (Molière); Fransız yazar, filozof François Marie Arouet (Voltaire) ve 19. yüzyılın Fransız şair, romancı, oyun yazarı Victor Marie Hugo'nun yazıtlarını Fransız gençliği çok değişime uğramadığından dolayı kolaylıkla takip edebiliyor. 16. yüzyılda yaşamış İngiliz drama yazarı William Shakespear'in yapıtlarını İngiliz gençliği, 16. yüzyıl İspanyol romancı, şair, oyun yazarı Miguel de Cervantes Saavedra'nın eserlerini İspanyol gençliği, 19. yüzyıl Rus filozof, öykü yazarı Lev Nikolayeviç Tolstoy, roman yazarı Fyodor Mihayloviç Dostoyevski'nin eserlerini Rus halkı orijinalinden rahatça okuyabiliyor, istifade edip, feyiz alabiliyorlar. Sorunun kaynağında dili yozlaştıran pek çok olumsuz etken varken buna yabancı dillerin özentileri de tuz biber oluyor. Edebiyatçı Prof. Dr. Kemal Yavuz'un dilin ve dildeki sadeliğin korunması üzerine manidar bir uyarısını vermeden geçmek olmaz: *"Türkçe o kadar tahrif ediliyor ki, sofralarımızın örtülerinde bile ya Fransız ya İngiliz motif ve sözcükleri yer alıyor."*

Kendi kültürüne, diline ve değerlerine yabancılaşan, kuşaklar çatışmasının yaşandığı bir dünyada eğitim, kültür ve aile adına yetkili tüm mercilere, anne-babalara ve özellikle de kuşakların ellerinde şekillendiği eğitimcilere büyük sorumluluk düşmektedir. Bu bağlamda, çağdaşımız olmayan yazarlarımızın, edebiyatçılarımızın eserlerini orijinal üslubu, vecizliği, anlam bütünlüğü içinde anlamamız, kayıtlı veya sözel gelenek, görenek ve değerlerimizi kuşaktan kuşağa aktarmamız gerektiği kanaatindeyim. Bu sağlanırken çocuklarımızla iletişimin nasıl kurulacağı, etkili bir yöntem olan ödül ve cezanın yaş gruplarına göre nasıl işleneceğinin aile, öğretmen ve çevre boyutu iyi bir şekilde planlanmalıdır.

Medeniyetimizin şafağında değerlerini bilen, geçmişiyile, gelenekleriyle, kültürüyle barışık, şahsiyetli gençler yetiştirmek her Türk eğitimcisinin, ailesinin temel ödevi olmalıdır. Bu amaçla geleneksel söylemlerden ziyade, uygulanabilir eğitim programları geliştirmek durumundayız. Kitabın 1. baskısına değerlendirmeleri ile katkı veren değerli eğitimci hocamız Prof. Dr. Servet Özdemir'e, redaksiyon sürecinde hassasiyetle desteğini esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. Sezgin Demir'e, kapak tasarımını sağlayan Yrd. Doç. Dr. Banu Yıldız Davun'a ve Vize Yayıncılığın özverili ekibine teşekkür ederim. Ortaya çıkan bu çalışmanın başta Milli Eğitim Bakanlığı öğretmen ve öğrencileri olmak üzere, Türk yükseköğretiminde geleceğimizi şekillendirecek öğretmen adaylarımıza ve değerlerimizle yaşamak isteyen ilgili tüm insanımıza faydalı olması dileğiyle, keyifli okumalar dilerim.

Prof. Dr. Süleyman YILMAZ
Temmuz 2016, Aksaray

İÇİNDEKİLER

Yeni Baskıya Dair	V
Kitaba Dair	VII
Birinci Baskıya Dair	IX
1. Giriş	1
2. Eğitim Süreçleri	4
2.1. Eğitim Sistemi ve Öğretmen Niteliği.....	11
2.2. Ebeveyn Eğitimi.....	15
2.3. Öğrenme Süreçleri.....	18
2.4. Kavramsal Olarak Eğitim ve Öğretim.....	19
2.5. Akademik Eğitim ve Değerler Eğitimi.....	22
3. Değer ve Değerler Eğitimi	24
3.1. Kavramsal Boyutlar.....	24
3.2. Değer Çeşitleri.....	25
3.3. Değerler Eğitimi.....	26
3.4. Diğer Kavramlar.....	33
Değer yargıları.....	33
Erdem.....	33
Ahlak.....	34
Etik.....	34
Estetik.....	34
3.5. Değerler Eğitimi ve Dış Faktörler.....	34
3.6. Toplumsal Değerlerimiz.....	36
3.6.1. Sevgi.....	38
3.6.2. Saygı.....	46
3.6.3. Doğruluk.....	49
3.6.4. Dürüstlük.....	52

3.6.5. Tarafsızlık	58
3.6.6. Eşitlik	60
3.6.7. Hak Gözetme	62
3.6.8. Sorumluluk.....	66
3.9.9. Yardımseverlik	69
3.6.10. Alçak Gönüllülük	72
3.6.11. Misafirperverlik	76
3.6.12. Vatanseverlik	77
3.6.13. Hoşgörü	81
3.6.14. Merhamet.....	84
3.6.15. Empati.....	87
3.6.16. Vefa.....	95
4. Görgü Kuralları	103
5. Çalışma Motivasyonu	108
6. Etkili Zaman Yönetimi	121
7. Takım Çalışması ve Ekip Ruhu	126
8. Her Şeye Pozitif Bakabilme	127
Mutluluğun Sırrı.....	135
9. Hedeflenen Başarı Tutkuyla Gelir	138
10. Sorumluluk Eğitimi	151
11. Eğitimciler Bir Çift Sözüm Var	155
Sonuç Olarak	158
Ömür Dediğin	159
Referanslar	161

Bu kitap;

Aile kurumunun muhkem kalesine hizmet eden eşim ve çocuklarıma ithaf olunur.

Prof. Dr. Süleyman YILMAZ